

Vanskeligere å gjemme seg

I Tidsskrift for Den norske legeforening nr. 7, 21. april skriver konstituert sjefredaktør Are Brean:

«I en noe anonym lansering 14. april 2015 reiste WHO krav om at resultatene av kliniske studier må innsendes til publisering senest 12 måneder etter studieavslutning. WHO krever også at data fra eldre, upubliserte studier må offentliggjøres.

Den internasjonale komiteen av redaktører i medisinske tidsskrifter, Vancouver-gruppen, der Tidsskriftets tidligere redaktør Charlotte Haug var medlem, krevde allerede i 2004 prospektiv registrering av alle kliniske studier. En nylig undersøkelse viste allikevel at under halvparten av registrerte studier faktisk publiseres.

WHOs krav vil få betydning. Tilbakeholding av særlig negative resultater er et stort problem i klinisk forskning og fører til overbehandling og feilbehandling av store pasientgrupper. Fortsatt finnes det ingen internasjonale sanksjoner av betydning for legemiddelskaper og forskergrupper som holder tilbake data. Men WHOs initiativ bidrar til at det blir stadig vanskeligere å gjemme seg.»

FOTO: YAY MICRO

Passiv e-sigarettrøyking

FOTO: YAY MICRO

E-sigaretter ikke er så ufarlig som mange har trodd. Både røykeren og personer i nærheten kan få i seg like mye nikotin som ved vanlig røyking, skriver forskning.no.

Folkehelseinstituttet har vurdert risikoen ved å bruke e-sigaretter. Rapporten som er laget på bestilling fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), kom i april.

– Det som gjør inntrykk, er at de som damper e-sigaretter får i seg nikotin i samme mengder som ved sigaretttrøyking, med risiko for de samme skadene. Jeg var heller ikke klar over at dampen fra e-sigaretter inneholder så mye nikotin at personer i nærheten kan få i seg samme mengde som ved passiv tobakksrøyking, sier direktør Camilla Stoltenberg ved Folkehelseinstituttet til NTB.

Helseminister Bent Høie (H) fikk seg også en overraskelse:

– Jeg må innrømme at jeg har levd i den tro at e-dampingen ikke har utgjort noen risiko for omgivelsene. Denne rapporten vil nok overraske både befolkningen og de som bruker e-sigaretter.

Rapporten konkluderer også med at e-sigaretter er et positivt alternativ til tobakksrøyking, fordi røykeren og omgivelsene ikke får i seg tobakksrøyk. Det reduserer risikoen for ulike typer kreft betraktelig. Men at det er et bedre alternativ, gjør ikke akkurat e-sigaretten sunn. Inntak av nikotin under graviditet ser også ut til å være forbundet med risiko for nedsatt lungefunksjonsutvikling hos fosteret og senere i livet, prematur fødsel og dødfødsel. Hva da hvis en gravid, intetanende kvinne sitter kloss ved konstant e-sigarettdampende personer på bussen eller jobben?

– HOD vil se nærmere på hvordan dette skal reguleres, særlig med tanke på passiv røyking. Nikotin har også akutte effekter på hjerte- og karsystemet og kan øke puls, blodtrykk og motstanden i hjertets blodårer. Det kan også påvirke hjertemuskelens funksjon. Har man hjerte- og karsykdom, enten man vet det eller ikke, kan nikotin gjøre skade hos røyker og passiv røyker, sier Stoltenberg.

Det er ikke tillatt å importere eller omsette e-sigaretter med nikotin i Norge, fordi røykeloven forbyr nye tobakks- og nikotinprodukter. Det er imidlertid lov å kjøpe e-sigaretter via nettet til eget bruk, og det er ikke forbud mot å røyke e-sigaretter offentlig, på kollektivtransport, ved skoler eller lignende. Det er opp til eier eller arbeidsgiver å innføre forbud på arbeidsplass eller på utesteder. Et forbud skulle vært med i en regulering av tobakkskadeloven i 2012, men en redigeringsfeil i HOD førte til at det ikke kom med.

– Det har ligget i kortene lenge at HOD vil anbefale en regulering. Spørsmålet er om det skal gjøres etter legemiddeloven, slik at e-sigaretten blir et behandlingsalternativ for røykere, på linje med nikotinplaster og -tyggis, og med rett til å annonsere. Eller skal det inn under røykeloven, noe som vil sende et sterkt signal om farene ved nikotininntak, også for passive røykere, sier Stoltenberg.

Høie satser på at den siste rapporten vil bli et viktig bidrag i det videre arbeidet med hvordan e-sigaretter skal reguleres i Norge:

– Det er mange hensyn å ta. Det er ingen tvil om at det ligger en stor helsegevinst i å gå over til e- heller enn tobakksigaretter. Samtidig må vi også tenke på å beskytte mot passiv dampingen og å hindre rekruttering av barn og unge.

Fortjent medalje

Under åpningen av Midt-Norgemøtet 23. april 2015 ble tidligere leder av Sør-Trøndelag tannlegeforening, Anne